

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1727/2022
10.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић и Весне Сублић, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, Министарство одбране, чији је законски заступник Војно правобранилаштво из Београда, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Живковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2755/20 од 04.06.2021. године, у седници одржаној 10.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2755/20 од 04.06.2021. године, као посебној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2755/20 од 04.06.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 20992/18 од 25.09.2019. године у ставу првом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу накнади трошкове школовања у износу од 809.935,288 динара, са законском затезном каматом од 05.04.2007. године, до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 221.625,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 255.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 20992/18 од 25.09.2019. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове школовања у износу од 809.935,288 динара, са законском затезном каматом од 05.04.2007. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, тужбени захтев у делу у коме је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу накнади трошкове школовања у износу од 79.928,652,00 динара са законском затезном каматом од 05.04.2007. године до коначне исплате је одбијен. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 221.625,00 динара, са законском затезном каматом од извршења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2755/20 од 04.06.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог, потврђена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке и одбијен као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовременом изјавио тужени због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о истој одлучује применом одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотри правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Поступајући на основу наведене законске одредбе, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. ЗПП да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је наредбом Генералштаба Војске Југославије од 08.07.2002. године упућен на последипломске студије, специјализацију из ... у ВМА од 15.07.2002. године. Специјалистички испит је било потребно да положи до 14.07.2006. године. Уговором закљученим између Генералштаба Војске Југославије и туженог од 06.08.2002. године, тужилац се обавезао да туженом омогући редовно школовање на наведеним студијама и да му накнади трошкове наведене специјализације, док је обавеза туженог била да заврши специјализацију у року и да у професионалној служби остане онолико колико је провео на специјализацији. Такође, уговорено је уколико тужени не заврши специјализацију или не изврши обавезе из наведеног уговора да тужиоцу накнади трошкове специјализације према ценама на дан настанка разлога за накнаду, ревалоризовано на дан исплате у складу са важећим прописима. Тужени је био на специјализацији од 15.07.2002. године до 25.12.2006. године и није завршио специјализацију. Војна служба му је престала код тужиоца на његов захтев дана 28.11.2006. године. Решењем Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе ВМА од 15.03.2007. године, утврђени су трошкови специјализације које је тужени обавезан да накнади Војсци Србије због неизвршеног дела обавезе останка на служби у војсци. Вештачењем је утврђено да су трошкови које тужени дугује тужиоцу 809.935,28 динара, који износ представља 44,48% износа од укупног износа који је тужени примио према подацима из кадровске службе тужиоца

за наведени период док је био на специјализацији, а ревалоризовано сходно одредбама уговора од 06.08.2002. године на дан 25.12.2006. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан и исти су усвојили, истовремено су приговор застарелости потраживања истакнут од стране туженог одбили као неоснован, јер општи рок застарелости од десет година, прописан одредбом члана 371. Закона о облигационим односима није протекао.

Основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови своје одлуке засновали на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 196. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 61/05), прописано је да новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.

Супротно ставу нижестепених судова, у овом случају се ради о правном односу заснованом из радног односа из разлога што је упућивање на специјализацију, односно закључење уговора о специјализацији могао да оствари само запослени који је у радном односу. Закон о облигационим односима уређује облигационе односе који настају из уговора, проузроковања штете, стицања без основа, пословодства без налога, једностране изјаве воље и других законом утврђених чињеница (члан 1. ЗОО), а у конкретном случају се ради о потраживању насталом из радног односа, па се на основаност и остваривање тог права примењују прописи који регулишу радне односе као *lex specialis*. Наиме, потраживање тужиоца за накнаду трошкова школовања који су дати туженом, није потраживање из грађанскоправног односа за исплату дуга, које застарева након протека општег рока застарелости прописаног чланом 371. ЗОО, већ потраживање из радног односа на које се примењује рок застарелости из члана 196. Закона о раду којим је регулисана застарелост новчаних потраживања из радног односа. Решење тужиоца од 15.03.2007. године (у којем су утврђени трошкови), уручено је туженом 21.03.2007. године. Тужени у року од 15 дана није извршио своју обавезу, па је наведено потраживање доспело дана 05.04.2007. године. По оцени овог суда наведено потраживање је застарело, с обзиром на предвиђени рок из члана 196. Закона о раду, јер је тужилац могао да поднесе тужбу најкасније до 05.04.2010. године, а он је то учинио тек 18.04.2013. године.

Из изложених разлога, применом одредбе члана 416. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци, а нижестепене пресуде су преиначене.

Тужени је успео у спору, па му припадају и трошкови поступка у износу од 255.750,00 динара, применом члана 153, 154, 163. и 165. став 2. ЗПП. Туженом су досуђени сви потребни трошкови за вођење парнице, опредељени трошковником и односе се на: састав одговора на тужбу и три образложена поднеска по 11.250,00 динара, заступање на девет одржаних рочишта по 12.750,00 динара, четири одложена рочишта по 7.125,00 динара и састав две жалбе и ревизије по 22.500,00 динара, све одмерено према АТ. Туженом нису досуђени трошкови судских такси, јер ове трошкове није определио у складу са одредбом члана 163. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**